

۱۸ میلیارد دلار واردات بنزین در کمتر از ۷۰ ماه

گروه تحلیل و تفسیر

بهینه‌سازی پالایشگاه‌های موجود ایران تداوم یافت، به نحوی که سال گذشته دو میلیارد و ۷۳۷ میلیون و ۲۲۷ هزار و ۶۹۹ دلار بنزین وارداتی به باک خودروهای ایرانی ریخته شد. اما بر خلاف مصوبه مجلس مبنی بر ممنوعیت فروش بنزین وارداتی با نرخ سهمیه‌ای و تکلیف دولت برای عرضه این محموله وارداتی به نرخ آزاد وزارت نفت ایران دست‌کم تا پایان آذر ماه یک میلیارد و ۱۶۷ میلیون و ۵۳ هزار و ۵۷ دلار بنزین خارجی خریداری کرده است.

آیا دولت ایران موفق خواهد شد تا پایان برنامه پنجم توسعه از واردات بنزین نجات یابد؟ شاید اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و الزام دولت به حذف قیمت حامل‌های انرژی و به ویژه بنزین در پنج سال آینده و پیشنهاد دولت در قالب برنامه پنجم توسعه برای سرمایه‌گذاری دولتی جهت احداث دو پالایشگاه جدید بتواند از یک سو از رشد ۱۰ درصدی مصرف بنزین در ایران بکاهد و از سوی دیگر میزان تولید بنزین را تا مرز خودکفایی و حتی صادرات پیش ببرد؛ البته شاید!

مفاد مواد (۱۲۴) و (۱۲۵) لایحه پنجم توسعه را بنگرید:

ماده (۱۲۴) - به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از طریق شرکت‌های تابعه و از محل منابع داخلی شرکت‌های مذکور و نیز منابع خارجی نسبت به تأمین منابع سرمایه‌گذاری پالایشگاه‌های میعانات گازی در بندرعباس و فارس (تا ۱۰۰ درصد و با رعایت ملاحظات زیست‌محیطی) و به ترتیب با ظرفیت اسمی ۳۶۰ و ۱۲۰ هزار بشکه در روز اقدام کند. تا اتمام پروژه‌های موضوع این ماده و بهره‌برداری از آنها، استفاده از روش‌های تهارتی برای خرید و فروش نفت خام و فرآورده‌های مورد نیاز با تصویب شورای اقتصاد در موارد ضروری مجاز می‌باشد.

ماده (۱۲۵) - به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه، نسبت به تأمین منابع مالی مورد نیاز برای مشارکت در طرح‌ها و یا تکمیل پالایشگاه‌ها توسط بخش غیردولتی با تصویب شورای اقتصاد اقدام کند.

گستره انرژی با هدف اطلاع‌رسانی جزئیات واردات بنزین از ابتدای سال ۱۳۸۳ تا ابتدای زمستان ۱۳۸۸ منتشر می‌کند:

باور اینکه از ابتدای سال ۱۳۸۳ تا پایان آذر ۱۳۸۸ بیش از ۱۸ میلیارد دلار بنزین وارد ایران شده است، چندان دشوار نیست؛ اما آیا دولت ایران توانسته است این میزان را در بخش پالایشی خود در کمتر از ۷۰ ماه گذشته سرمایه‌گذاری کند یا خیر؟ البته قابل حدس زدن است که خیر! دولت نخست محمود احمدی‌نژاد وقتی دریافت دیگر نمی‌تواند به واردات بنزین به راحتی دولت‌های قبل اقدام کند، چاره را در این دید تا در گام نخست بنزین، این اصلی‌ترین و پرهزینه‌ترین حامل انرژی مورد مصرف ایرانیان در بخش حمل و نقل را کنترل کند و با اجرای طرح سهمیه‌بندی بنزین موفق شد از شدت وابستگی ایران به واردات بنزین بکاهد. اما این پایان کار نبود و او مصمم شد تا با احداث ۷ پالایشگاه نفت و گاز در ایران، نه تنها کشور را از وابستگی به بنزین و سایر فرآورده‌های نفتی برهاند، بلکه ایران را در ردیف صادرکنندگان بنزین قرار دهد. اما گذشت زمان و کمبود منابع مالی باعث شد تا دست‌کم احداث ۵ پالایشگاه جدید از دستور کار نخست دولت و وزارت نفت خارج شود. وقتی گزارش مقامات وزارت نفت ایران نشان داد که امیدی به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت پالایشگاهی نیست، همه به تردید افتادند که شاید برای سال‌های متمادی ایران واردکننده بنزین باقی بماند.

بررسی‌های گروه خبرنامه گستره انرژی نشان می‌دهد که در ۶۹ ماه گذشته یعنی از ابتدای سال ۱۳۸۳ تا ابتدای زمستان ۱۳۸۸ بالغ بر ۱۸ میلیارد و ۲۱۵ میلیون و ۹۶۵ هزار و ۸۶۸ دلار بنزین وارد ایران شده است به گونه‌ای که میزان واردات بنزین در سال ۱۳۸۳ برابر با دو میلیارد و ۷۱۲ میلیون و ۶۶۹ هزار و ۸۳۷ دلار، در سال ۱۳۸۴ برابر با سه میلیارد و ۸۵۱ میلیون و ۴۹۸ هزار و ۶۹۶ دلار و در سال ۱۳۸۵ بالغ بر چهار میلیارد و ۳۳۵ میلیون و ۳۷۷ هزار و ۵۶۷ دلار برآورد شده است. اما با اجرای طرح سهمیه‌بندی بنزین از ساعت ۲۱ پنجم تیر ماه ۱۳۸۶ روند افزایشی واردات بنزین کندتر شد، به گونه‌ای که در این سال ایران سه میلیارد و ۴۱۲ میلیون و ۱۳۹ هزار و ۱۲ دلار بنزین از کشورهای خارجی خرید و کاهش بنزین وارداتی ایران به دلیل کاهش میزان سهمیه‌ها و اعمال محدودیت‌های بیشتر از یک سو و به بار نشستن تدریجی برخی طرح‌های

◀ سال ۱۳۸۳ ایران از ۱۸ کشور جهان بالغ بر ۲ میلیارد و ۷۱۳ میلیون دلار بنزین به ازای هر تن ۴۴۱ دلار وارد کرد تا کسری بنزین مصرفی را تأمین کند. روند واردات نگران کننده و هشدار دهنده است

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۳	امارات متحده عربی	۲/۷۳۸/۸۳۵	۱/۲۳۲/۸۵۱/۷۰۲	۴۵۰/۱
۱۳۸۳	هند	۱/۶۰۱/۳۷۹	۷۱۰/۵۰۶/۳۲۹	۴۴۳/۷
۱۳۸۳	سنگاپور	۹۰۶/۷۷۷	۳۸۹/۱۲۰/۱۶۴	۴۲۹/۱
۱۳۸۳	ترکمنستان	۳۴۸/۷۶۷	۱۴۰/۶۳۷/۳۲۶	۴۰۲/۲
۱۳۸۳	ترکیه	۹۷/۸۷۲	۴۰/۰۵۵/۸۸۶	۴۰۹/۳
۱۳۸۳	آذربایجان	۸۹/۹۵۴	۳۶/۳۴۴/۳۸۸	۴۰۴/۰
۱۳۸۳	چین	۶۱/۷۳۴	۲۵/۹۲۲/۰۲۷	۴۱۹/۹
۱۳۸۳	برزیل	۴۰/۷۵۴	۲۵/۷۹۸/۵۷۱	۶۳۳/۰
۱۳۸۳	سوئیس	۴۱/۳۷۱	۱۹/۰۷۵/۶۳۵	۴۶۱/۱
۱۳۸۳	فرانسه	۳۴/۸۸۹	۱۵/۰۹۸/۴۹۲	۸/۴۳۲
۱۳۸۳	کویت	۲۷/۴۸۱	۱۳/۱۰۸/۰۶۴	۰/۴۷۷
۱۳۸۳	عربستان سعودی	۲۷/۰۳۴	۱۳/۰۹۱/۵۷۶	۴۸۴/۳
۱۳۸۳	رومانی	۳۳/۰۰۰	۱۳/۰۰۹/۳۸۴	۳۹۴/۲
۱۳۸۳	هنگ کنگ	۳۲/۷۱۱	۱۲/۴۲۰/۶۰۳	۳۷۹/۷
۱۳۸۳	قطر	۳۰/۱۳۳	۱۲/۱۳۹/۳۴۶	۴۰۲/۹
۱۳۸۳	انگلستان	۲۸/۳۸۷	۱۱/۰۳۴/۸۴۸	۳۸۸/۷
۱۳۸۳	فدراسیون روسیه	۵/۴۴۹	۲/۲۶۰/۹۱۷	۴۱۴/۹
۱۳۸۳	هلند	۲/۳۲۴	۱۹۴/۵۶۹	۸۳/۷
جمع		۸۵۱/۱۴۸/۶	۲/۷۱۲/۶۶۹/۸۳۷	۴۴۱/۲

◀ ۱۵ کشور تأمین کننده بنزین وارداتی ایران در سال ۱۳۸۴ بالغ بر ۳,۷ میلیارد دلار درآمد کسب کردند و هر تن بنزین را به طور متوسط ۵۷۰ دلار به ایران فروختند

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۴	امارات متحده عربی	۴/۰۲۱/۰۰۰	۲/۳۵۳/۰۲۹/۳۰۱	۵۸۵/۲
۱۳۸۴	هند	۷۴۹/۸۵۴	۴۰۵/۶۷۷/۴۸۲	۵۴۱/۰
۱۳۸۴	هلند	۶۷۵/۳۰۹	۳۷۷/۶۷۹/۲۷۸	۵۵۹/۳
۱۳۸۴	سنگاپور	۲۷۸/۰۸۰	۱۶۰/۵۷۴/۰۹۳	۵۷۷/۴
۱۳۸۴	فرانسه	۲۸۱/۵۶۵	۱۵۵/۴۸۳/۴۷۳	۵۵۲/۲
۱۳۸۴	ترکمنستان	۲۴۱/۲۳۴	۱۲۵/۰۰۵/۶۱۲	۵۱۸/۲
۱۳۸۴	آذربایجان	۱۴۳/۷۲۳	۷۱/۸۷۱/۲۱۳	۵۰۰/۱
۱۳۸۴	رومانی	۶۹/۷۹۰	۴۲/۷۱۲/۵۴۱	۶۱۲/۰
۱۳۸۴	فدراسیون روسیه	۶۷/۷۹۶	۳۷/۰۷۱/۷۱۶	۵۴۶/۸
۱۳۸۴	ترکیه	۷۴/۸۰۳	۳۷/۱۲۳/۰۲۲	۴۹۶/۳
۱۳۸۴	بلغارستان	۳۱/۲۸۲	۱۸/۴۰۳/۱۹۷	۵۸۸/۳
۱۳۸۴	یونان	۳۲/۸۰۹	۱۷/۵۷۰/۶۹۸	۵۳۵/۵
۱۳۸۴	کویت	۲۷/۰۱۰	۱۷/۱۳۴/۶۳۶	۶۳۴/۴
۱۳۸۴	سودان	۲۹/۶۲۳	۱۶/۶۱۷/۱۳۷	۵۶۱/۰
۱۳۸۴	تایوان	۳۰/۰۱۴	۱۵/۵۴۵/۲۴۷	۵۱۷/۹
جمع		۶/۷۵۳/۸۹۲	۳/۸۵۱/۴۹۸/۶۹۶	۵۷۰/۳

◀ سال ۱۳۸۵ تعداد صادر کنندگان بنزین به ایران به نسبت سال قبل تغییری پیدا نکرد اما رکورد نگران کننده ۴,۳ میلیارد دلاری در این سال رقم خورد

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۵	امارات متحده عربی	۴/۲۷۰/۶۶۱	۲/۶۱۰/۸۴۳/۹۹۲	۶۱۱/۳
۱۳۸۵	هند	۹۱۶/۰۳۰	۵۷۹/۱۴۰/۲۸۳	۶۳۲/۲
۱۳۸۵	هلند	۵۱۵/۸۵۳	۳۶۳/۲۲۵/۰۰۹	۷۰۴/۱
۱۳۸۵	فرانسه	۲۸۸/۱۸۳	۱۹۶/۵۸۸/۷۰۰	۶۸۲/۲
۱۳۸۵	ترکمنستان	۲۶۶/۴۰۲	۱۸۰/۵۴۵/۴۷۱	۶۷۷/۷
۱۳۸۵	سنگاپور	۲۱۶/۱۴۶	۱۲۶/۶۴۸/۳۹۶	۵۸۵/۹
۱۳۸۵	آذربایجان	۱۴۹/۸۱۶	۹۸/۵۸۰/۳۰۴	۶۵۸/۰
۱۳۸۵	سودان	۵۷/۴۳۸	۳۱/۷۶۱/۱۳۷	۵۵۳/۰
۱۳۸۵	بلوروس	۵۷/۹۷۳	۳۰/۰۹۴/۲۲۸	۵۱۹/۱
۱۳۸۵	ترکیه	۳۱/۵۶۳	۲۱/۵۱۳/۶۴۸	۶۸۱/۶
۱۳۸۵	کویت	۲۶/۹۵۷	۲۰/۳۴۱/۱۵۵	۷۵۴/۶
۱۳۸۵	تایوان	۳۴/۹۸۲	۱۹/۹۵۸/۰۳۸	۵۷۰/۵
۱۳۸۵	اسپانیا	۳۲/۹۸۳	۱۹/۷۷۲/۷۱۹	۵۹۹/۵
۱۳۸۵	سوئد	۳۵/۷۵۰	۱۹/۱۰۶/۰۷۵	۵۳۴/۴
۱۳۸۵	بلغارستان	۳۰/۷۳۵	۱۷/۲۵۸/۴۱۲	۵۶۱/۵
جمع		۶/۹۳۱/۴۷۲	۴/۳۳۵/۲۷۷/۵۶۷	۶۲۵/۵

◀ هر چند ۹ ماه از سال ۱۳۸۸ گذشته است اما بیش از یک میلیارد دلار بنزین آن هم برخلاف قانون وارد کشور شد تا همچنان بنزین اولین و اصلی ترین کالای وارداتی ایران باشد

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۸	امارات متحده عربی	۱/۱۹۵/۱۴۰	۸۲۹/۵۱۵/۱۷۲	۶۹۴/۱
۱۳۸۸	ترکمنستان	۲۶۸/۱۲۸	۱۸۵/۳۱۹/۰۱۵	۶۹۱/۲
۱۳۸۸	هلند	۱۱۰/۶۴۵	۸۴/۷۹۶/۲۴۷	۷۶۶/۴
۱۳۸۸	رومانی	۳۴/۸۸۰	۳۰/۵۴۴/۹۶۱	۸۷۵/۷
۱۳۸۸	آذربایجان	۴۲/۸۴۳	۲۲/۹۲۹/۷۴۹	۵۳۵/۲
۱۳۸۸	قطر	۱۵/۰۲۶	۱۳/۹۴۷/۹۱۳	۹۲۸/۳
جمع		۱/۶۶۶/۶۶۲	۱/۱۶۷/۰۵۳/۰۵۷	۷۰۰/۲
جمع کل		۲۹/۴۹۶/۵۲۵	۱۸/۲۱۵/۹۶۵/۸۶۸	۶۱۷/۶

◀ ایران در سال ۱۳۸۶ ناچار شد برای تأمین کسری بنزین خود حدود ۳,۵ میلیارد دلار به ۱۱ کشور بپردازد

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۶	امارات متحده عربی	۳/۵۰۱/۸۹۵	۲/۴۱۸/۶۷۰/۹۴۲	۶۹۰/۷
۱۳۸۶	هند	۴۵۳/۸۲۵	۳۴۵/۸۳۹/۷۸۶	۷۶۲/۱
۱۳۸۶	سنگاپور	۳۲۱/۸۹۹	۲۰۵/۳۹۶/۴۹۲	۶۳۸/۱
۱۳۸۶	آذربایجان	۱۷۰/۹۰۲	۱۰۸/۸۸۹/۳۳۸	۶۳۷/۱
۱۳۸۶	ونزوئلا	۱۴۶/۴۶۲	۹۷/۷۷۵/۵۷۰	۶۶۷/۶
۱۳۸۶	ترکمنستان	۱۴۲/۹۸۷	۸۸/۲۷۹/۷۷۴	۶۱۷/۴
۱۳۸۶	فرانسه	۶۵/۰۹۳	۵۵/۵۸۷/۰۱۹	۸۵۴/۰
۱۳۸۶	هلند	۲۷/۷۱۳	۵۱/۴۷۲/۶۷۳	۷۰۷/۹
۱۳۸۶	هنگ کنگ	۲۹/۰۸۱	۲۱/۳۹۴/۳۱۱	۷۳۵/۷
۱۳۸۶	بلغارستان	۲۸/۷۸۱	۱۸/۷۰۰/۴۸۳	۶۴۹/۸
۱۳۸۶	آلمان	۷	۱۳۲/۶۲۴	۱۸۹۴۶/۳
جمع		۴/۹۲۳/۶۴۵	۳/۴۱۲/۱۳۹/۰۱۲	۶۹۱/۶

◀ ۸ کشور صادر کننده بنزین به ایران در سال ۱۳۸۷ بالغ بر ۲,۷ میلیارد دلار درآمد داشتند.

سال	کشور	وزن (تن)	ارزش (دلار)	قیمت هر تن به دلار
۱۳۸۷	امارات متحده عربی	۲/۲۶۸/۰۵۷	۲/۰۸۱/۷۶۸/۴۸۸	۹۱۷/۹
۱۳۸۷	هند	۱۹۸/۶۳۳	۲۰۴/۳۲۸/۷۳۵	۱۰۲۸/۷
۱۳۸۷	ترکیه	۱۵۰/۱۸۹	۱۱۸/۰۶۴/۶۶۳	۷۸۶/۱
۱۳۸۷	ترکمنستان	۱۰۵/۲۳۱	۹۹/۱۶۸/۳۳۹	۹۴۲/۵
۱۳۸۷	الجزایر	۶۵/۰۳۸	۶۶/۲۱۴/۴۶۳	۱۰۱۸/۱
۱۳۸۷	تایوان	۱۲۲/۰۰۹	۴۶/۹۶۲/۴۱۵	۳۸۴/۹
۱۳۸۷	هلند	۵۹/۹۳۸	۴۰/۳۶۲/۸۹۵	۶۷۳/۴
۱۳۸۷	فرانسه	۳۲/۹۷۲	۳۰/۳۶۰/۴۸۰	۹۲۰/۸
۱۳۸۷	کرواسی	۳۰/۴۰۱	۲۵/۸۵۸/۳۲۶	۸۵۰/۶
۱۳۸۷	آذربایجان	۲۹/۵۵۳	۲۴/۱۳۸/۸۹۵	۸۱۶/۸
جمع		۳/۰۶۲/۰۰۳	۲/۷۳۷/۲۲۷/۶۹۹	۸۹۳/۹